

jednání. Tato rozdílnost jednotlivých do téže žaloby spojených nároků nebyla by sama o sobě tomuto spojení ve smyslu § 227 c. ř. s. na závalu, avšak druhá podmínka v tomto místě zákona stanovená není dána. Jest zapotřebí, aby jak pro každý jednotlivý nárok, tak pro souhrn jejich byl dovolaný soud příslušným a tentýž druh řízení přípustným (odpovědi min. spr. na dotazy a dobrozdání nejvyššího soudu k § 227 c. ř. s.). Toho tu není, neboť pro žádný z jednotlivých nároků do žaloby pojatých není příslušnost dovolaného krajského soudu dána. Tento soud byl by ovšem předmětně příslušným, kdyby zažalovaný úhrnný obnos se zakládal na jednotném právním jednání anebo třeba na více jednotlivých jednáních mezi sebou v právní a věcné spojitosti jsoucích. V daném případě jde o nároky, z nichž ani jeden nepřesahuje 1000 K, a tudíž nenáleží před forum sborového soudu (§ 50 j. n.), nýbrž před forum okresního soudu (§ 49 č. 1 j. n.). Jelikož pak soudnictví okresního soudu nemůže žádná tam patřící rozepře ani dohodou stran býti odebrána (§ 104 j. n.), neměla býti žaloba ustanovením prvního stání vyřízena, nýbrž jako nehodící se k tomu pro předmětnou nepřislušnost dovolaného krajského soudu, jež byla dle údajů žalobních již zjevná (§ 41 j. n.), býti zamítnuta (§ 230 odst. 2 c. ř. s., § 43 odst. 1 j. n.). Byla-li však přece přijata, neměl býti při prvním stání rozsudek žalobnímu návrhu vyhovující vynesena, nýbrž mělo ku předmětné a neodstranitelné nepřislušnosti soudu z moci úřední býti přihlíženo (§ 240 c. ř. s.) a žaloba měla býti zamítnuta. Jelikož se tak nestalo, nezbyvá než na odvolání žalované zmatečný rozsudek a jemu předcházející jednání počínajíc usnesením žalobu vyřizujícím zrušiti a žalobu zamítnouti (§§ 471 č. 5, 477 č. 3, § 478 c. ř. s. a dobrozdání nejvyššího soudu k § 478 c. ř. s.). Takovému vyřízení není na závalu ustanovení § 45 odst. 1. j. n., dle něhož rozhodnutí sborového soudu o jeho předmětné příslušnosti nemohou proto v odpor brána býti, poněvadž pro právní věc odůvodněna jest příslušnost okresního soudu, neboť krajský soud tím, že žalobu u něho podanou vyřídil ustanovením prvního stání a pak při tomto i rozsudek pro zmeškání žalobě vyhovující vynesl, uznal ovšem mlčky svou předmětnou příslušnost, ale o ní rozhodnutí ve smyslu zákona neučinil.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu žalobcovu ze správných, vývody rekursu nevyvrácených důvodů v odpor vzatého usnesení a pouze ještě připomenul, že dlužno trvati také na druhé náležitosti § 227 c. ř. s., aby totiž byl pro všechny nároky též druh řízení přípustným.

Čís. 33.

Byla-li předmětem žaloby dle čl. 357 (355) obch. zák. náhrada škody vůbec, není vyloučeno přisouzení škody abstraktní, když tvrzená konkrétní škoda prokázána nebyla.

Prodejní cena zboží, vyhnaná do nepřiměřené výše mimořádnými (válečnými) poměry a přičítací se předpisům vydaným proti předražování, resp. lícivě s potravinami, není tržní cenou ve smyslu odst. 3. čl. 357 obch. zák. V případě takovém může výše abstraktní škody určena býti soudem dle § 273 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1919, Rv I 11/19.)

Na základě § 368 ex. ř. domáhala se žalující firma na žalované náhrady zisku, který jí prý ušel tím, že jí žalovaná firma nedodala, jak byla k tomu odsouzena, v době rozsudkem stanovené a dnem 14. února 1916 končící vagon rafinovaného lněného oleje, který prý byl určen k výrobě margarinu a jež nebylo lze v uvedené době jinde koupiti. Vypočítávajíc tento ušlý zisk podle cen margarinu v únoru 1916 a na podkladě kalkulace, že by s pomocí onoho vagonu oleje byla vyrobila 5 a tři čtvrti vagonu margarinu, a nazývajíc utrpenou ujmu »škodou konkrétní«, domáhala se žalující firma náhrady ušlého zisku ve výši, která se rovnala as 350 proc. nákupní ceny oleje. Žalovaná firma namítala mezi jiným nepřiměřenost zažalovaného zisku. — P r v ý s o u d (krajský soud v Kutné Hoře) přiznal žalující firmě náhradu škody jen ve výši 10 proc. nákupní ceny nedodaného oleje. Při tom vycházel z těchto úvah: O tom, v jaké výši lze žádati náhradu ušlého zisku, jedná čl. 357 odst. 3 obch. zák., který rozeznává »škodu abstraktní«, záležející v rozdílu mezi cenou smluvní a cenou trhovou, již vůbec mělo zboží v době plnění, od »škody konkrétní«, kterou vyjadřuje rozdíl mezi onou cenou a cenou v tom kterém určitém případě dosažitelnou. Abstraktní škoda značí nejmenší míru náhrady, již se lze domáhati bez všelikého důkazu utrpené škody. Chce-li se poškozený domáhati jakékoliv vyšší náhrady (škody konkrétní), musí svůj nárok přesně konkretisovati, to jest jednotlivě tvrditi a prokázati. Požadavku tomuto žalující firma nevyhověla, neboť pro posouzení škody konkrétní nepodala dostatečného podkladu. Běře-li za základ výpočtu ušlého zisku trhovou cenu margarinu v únoru 1916 ve výši 700 K, ač maximální cena obnášela 662 K, a cenu lněného oleje ve výši 720 K, ač ji stál pouze 160 K 50 hal., jest patrné, že ceny tyto nemohou býti pokládány za vlastní ceny trhové neb bursovní, jak je má na zřeteli čl. 357 odst. 3 obch. zák. Jsou to ceny přepjaté a neoprávněné, vyvolané mimořádnými hospodářskými poměry za války, jež vylučují volné utváření cen při rovnováze v poměru nabídky ku poptávce, která jest pravidlem za normálních obchodních poměrů. K cenám těm nelze již proto hleděti, porovnávat by se to přičilo i trestním předpisům, vydaným proti předražování a lichvě s potravinami. Ušlý zisk na základě těchto cen vypočtený není také škodou konkrétní, nýbrž abstraktní a nelze jej již proto přiznati, že § 1239 obč. zák. pokládá za ušlý zisk jen onen, který kdo mohl očekávati podle obvyčejného běhu věcí, o kterém zde však řeči býti nemůže. Nehledě k tomu jest soud v souhlasu s posudkem znalce toho přesvědčení, že žalující firma mohla vyrobiti margarín i bez přísady lněného oleje, který je pouze nepodstatnou a přímo neprospěšnou přísadou, a nemůže proto s důvodem tvrditi, že jí v tom bylo zabráněno nedodáním oleje se strany žalované. I když však není prokázáno, že žalující firmě ušel zisk v žalobě uvedený proto, že jí bylo nedodáním rafinovaného lněného oleje zabráněno vyrobiti margarín, jest přece nepochybné, že utrpěla tímto nedodáním jistou škodu na majetku, neboť, i když ne zpracováním na margarín, mohla olej jinak zpeněžiti a zejména s výhodou prodati. Škodu tuto vyměřil soud vzhledem k tomu, že žalující firma neposkytla dostatečných podkladů pro zjištění konkrétní škody, podle § 273 c. ř. s., a to ve výši 10 proc. nákupní ceny dotyčného oleje, kterou pokládá za při-

měřenou náhradu slušného občanského ušlého zisku. Při tom není závadou, že žalující firma domáhá se náhrady pod jménem škody konkrétní, ač tu o konkrétní škodu vlastně nejde; neboť žalobní nárok musí býti posouzen dle své pravé podstaty; pouze nesprávné pojmenování nevadí a důvodem žaloby jest náhrada škody. — O d v o l a c í s o u d (vrchní zemský soud v Praze) rozsudek tento potvrdil a v důvodech svých uvedl: Pokud jde o nedodaný vagon rafinovaného lněného oleje, žádá žalobkyně výslovně náhradu škody konkrétní. Jakmile však volila náhradu této škody, nemohla, když se jí důkaz této škody nezdařil, činiti nárok na náhradu škody abstraktní neb interesse. Procesní soud nabyl přesvědčení, že se žalobkyni nezdařilo prokázati, že jí byla nedodáním vagonu lněného oleje ve lhůtě rozsudkem určené výroba margarínu zabráněna, a neshledal na základě podkladu poskytnutého mu žalobkyní spolehlivé opory pro zjištění konkrétní škody. Nebylo proto třeba vyměřovati nějakou nepožadovanou škodu abstraktní ani, poněvadž dle čl. 357 obch. zák. se tržní ceny pro válečný stav a spojené s ním tržní poměry tvořiti nemohou, přihlížeje k předpisům o předražování a lichvě s potravinami přisuzovati škodu tu ve formě občanského zisku dle § 273 c. ř. s. Nemá proto žalobkyně příčiny, stěžovati si do rozsudku v hlavní věci.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalující firmy pouze potud, že jí přiznal náhradu ušlého zisku ve výši 30 proc. nákupní ceny oleje.

D ů v o d y:

Dovolatelce sluší přisvědčiti, pokud tvrdí, že, když výše konkrétní škody nebyla prokázána, není vyloučeno, přisouditi škodu bez ohledu na výpočet škody konkrétní; neboť předmětem žaloby jest náhrada škody vůbec a v žalobě vypočítává se nejen škoda konkrétní, nýbrž i škoda abstraktní, není tedy v odporu s ustanovením § 504 c. ř. s., když se pro stanovení výše škody vezmou za základ ustanovení týkající se škody abstraktní. Názor soudu odvolacího, že nebylo třeba vyměřovati nějakou nepožadovanou škodu abstraktní, nelze proto pokládati za správný. Názor prvního soudu, že žalobkyni v zásadě náhrada škody pro nedodání lněného oleje přísluší, nebyl žalovanou vůbec v odpor vzat a jest odůvodněn úvahou, že ceny tohoto oleje v den 14. února 1916, kdy dle rozsudku měl býti dodán, byly vyšší než cena, za kterou jej žalobkyně koupila. Rozdíl těchto cen, který by po rozumu čl. 357 odst. 3 obch. zák. (§ 368 ex. ř.) representoval škodu abstraktní, nelze však ze správných důvodů prvního soudu žalobkyni přisouditi celý, poněvadž ceny, za něž se dne 14. února 1916 lněný olej prodával, nebyly pravými cenami tržními, které jsou výsledkem volné soutěže, nýbrž byly vyhnány do nepřiměřené výše a poněvadž by žalobkyně těchto vysokých cen vzhledem k nízké ceně nákupní byla mohla docíliti pouze přestoupením předpisů o předražování, tedy činem trestním, takže jí takový nedovolený zisk přisouditi nelze. Právem použil tedy první soud pro stanovení výše náhrady předpisu § 273 c. ř. s. Při tom sluší však dle dalších vývodů nejvyššího soudu přihlížeti nejen k tomu, že při dalším prodeji lněného oleje za normálních poměrů byl by zisk 10 proc. nákupní ceny přiměřený, nýbrž i k řadě jiných v rozsudku nejvyššího soudu blíže uvedených okolností, které v souhrnu

svěm ospravedlňují závěr, že dle § 273 c. ř. s. jest přiměřenou náhrada škody žalobkyni vzešlé ve výši 30 proc. ceny nákupní.

Čís. 34.

Dnem 28. října 1918 přestala působnost c. k. nejvyššího dvoru soudního a zrušovacího ve Vídni pro území československé republiky.

Jsou-li tu předpoklady § 448 c. ř. s., platí zvláštní, pro věci nepatrné předepsaná ustanovení také ve sporech ze smluv nájemních a pachtovních, zejména o námitkách proti výpovědi.

Vyšší stolice rozhodují, zkoumajíce otázku, je-li opravný prostředek k nim vznesený přípustný čili nic, samostatně o tom, nastaly-li předpoklady pro zvláštní předpisy, vydané pro věci nepatrné.

(Rozh. ze dne 30. ledna 1919, Rv II 12/19.)

Během sporu o námitkách proti výpovědi z bytu ocenil vypovídající hodnotu předmětu sporu na 100 K a vypovězený ničeho proti tomu nemínil, ba prohlásil, že hodnota předmětu sporu není ani taková. První soud (okresní soud v Ivančicích) uznal danou výpověď za účinnou. — Odvolací soud (zemský soud v Brně) změnil rozsudek prvního soudu a zrušil výpověď. V důvodech svých prohlásil právní názor vypovídajícího, že jde o věc bagatelní a o řízení dle §§ 448 a násl. c. ř. s., v němž odvolání přípustno jest pouze z důvodů zmatečnosti dle § 477 č. 1 až 7 c. ř. s., jelikož vypovídající předmět sporu ocenil na 100 K a vypovězený ještě tuto cenu za vysokou považuje, mylným; neboť řízení ve věcech nájemních jest samostatné řízení zvláštní, jak tomu svědčí již jeho zařazení do šesté hlavy, díl 3 c. ř. s., jeho předpisy (§§ 560 a násl. c. ř. s.) platí bezpodmínečně ve všech věcech nájemních bez ohledu, zdali si je žalobce vůbec cení a jak vysoko si je cení, jelikož řízení ve věcech nájemních vůlí stran, pokud se týče oceněním předmětu do 100 K pod předpisy §§ 488 a násl. c. ř. s. přesunouti nelze. Odvolání ve věcech nájemních do 100 K oceněných není tedy omezeno pouze na důvody zmatečnosti.

Nejvyšší soud, prohlásiv rozhodnutí vydané v téže věci dne 5. listopadu 1918 c. k. nejvyšším soudním dvorem ve Vídni jako soudem dovolacím za neplatné, odmítl dovolání vypovídajícího.

Důvody:

Zákonem ze dne 28. října 1918 č. 11 sb. zák. a nař. vstoupil samostatný stát československý v život. Tento zákon nabyl, byv řečeného dne veřejně vyhlášen, podle svého čl. 4 tímto dnem účinnosti. Rozhodnutí c. k. nejvyššího dvoru soudního ve Vídni o dovolání, o něž zde jde, dnem 5. listopadu 1918 vydané, kdy soudní dvůr ten již více nebyl tuzemským státním úřadem k rozhodování tomu po zákonu povolaným, jeví se proto neplatným a nemůže míti právního účinku. Zákonem pak ze dne 2. listopadu 1918 č. 5 sb. zák. a nař., nabyvším dle § 14 účinnosti dnem vyhlášení, jež se stalo dne 4. listopadu 1918, zřízen byl pro celý obvod státu československého Nejvyšší soud se sídlem v Praze. Dnem 4. listopadu 1918 stal se proto pro rozhodnutí přítomného dovolání v této rozepři je-